

n van die
een jeug-
or rumen

gste schrij-
de Ned.
stout geal
bestaat;
n, krigen
Gelukking,
het vijfde
doord mijn
lingen, uit
maand om
angeboden,
gde de ge-
s, zodat
ik was zoo
en, dat ik
en, om de
voren had
preekbeurt
te Rotterdam
cravuren',
het kerke
sodat mijn

id van mij
wat eigen-
en niet
dat ik dit
gaven en
in daarop
van de ge-
maas voor
hebben en
shelden, is

nij den inel-
strenger
dan in die
ten aan-
ter is dan
t: gij zult
is ook een
ste zooveel
esselen dat
gebed met
hij sterven,
elijden dat
daren zijn,
ebben, dan
beoefenen.
de voorige
tegenwoor-
ter mensche-
ghenelen en
n, hoe ook
en blijft,
oals de H.
rang. Maar
van den
ing bewijst
g, die ons
1110-18,
als zij was
ode in het
oor oogen
men; wat
Zijne ver-
verchristen-
te ontgen-
der wereld
dingen in
Maar al
lezen dag;
der weten-
an bescha-
het wezen
blijkt meer
t salfje en
het woord
is, dat is

gen daarin
nocratie te
blijde ver-
nok in die
van elkan-
end in het
id. Het is
spel, ene
n.
Heeren,
a, antreke-
revolutio-
veler oogen
in dat het
orm. Zoo-
et lichaam
t. Wat er
f, zelfstan-
blijkt wel
Oudeeest
spoorweg-
klameerde
t was, die
gen, maar
gen. Ze
n de ver-
v zou zijn,
ed bij zich
aarna een
en een zijn

le menigte
i zij niet
te zij niet
de schuld
rk, op de
een leien
n stuid
t, waarvan
dat moet
ontwikkel
an behan-
het licht,
den. Zoo
van 1750
den, het-
angt ieder
Rousseau
ng althans
nleving te
nog niet

voor mij,
prediken
en drakht
n als een
van een
Galatiërs
hij de Gere-
der predi-
canten
n, sommig
n boeken
dige ons,
weersin-
n, in ons
genover-
ren man
laats van
door te
n, en het
id, vrede

n geheel
n uit den
de kunst
heid te

Ons dunkt, dat zelfs degenen, voor wie deze opmerkingen bestemd zijn, zullen erkennen, dat zulk een humor als uit dit schrijven spreekt, al het pijnlijke van zulk een kastijding wegneemt.

Officieele Berichten.

Kort verslag der classis Leeuwarden. Vergadering van 3 Juni 1903.

Het moderamen voor deze vergadering constitueert zich als volgt: Ds. Steenhuis praeses, Ds. T. Rispens assessor, Ds. Boersma scriba. Ds. Nijenhuis rapporteert als examendeputaat, dat de stukken voor het praeparator examen van den heer D. B. J. van der Meulen, theol. cand., in orde zijn. Dit examen vindt plaats en de candidaat wordt met algemeene stemmen toegelaten om te staan naar den dienst des Woords.

De penningmeester der classis, Ds. J. Kooi, doet rekening en verantwoording van genoemde kas. Door hem is ontvangen de som van f 591.25 en uitgegeven de som van f 598.77, zodat er een tekort is van f 7.52.

Rapporten worden uitgebracht: Door de kerk visitatoren en de deputaten naar de j.l. gehouden Prov. Synode.

Verslag van de commissie ter herziening van de huishoudelijke regeling van de classis Leeuwarden door Ds. Nijenhuis.

Na eenige bespreking worden de voorgestelde wijzigingen goedgekeurd en besloten 20 exemplaren van het gewijzigde reglement te laten drukken.

Onder ingekomen stukken: Een schrijven van broeder N. te St. Anna P. B. aangaande een handeling van den kerkeraad St. Anna P. A. Na ampele bespreking neemt de classis dien aangaande 't volgende besluit:

De classis, gelezen den brief en gehoord de toelichting van N. eveneens de verklaring van den kerkeraad A, dat de eerstgegeven toelichting voorwaardelijk was, dat aan de gestelde voorwaarden niet is voldaan,

van oordeel dat het recht aan een kerk is, over elk verzoek van een lid een andere kerk, om in haar midden het H. A. te vieren, in elk gegeven geval zelfstandig en vrij te oordeelen, verklaart, dat het bezwaar van br. N. niet op voldoende gronden rust, en besluit van deze verklaring aan br. N. kennis te geven met dien vriendelijken en broederlijken raad om zich gewillig hieraan te onderwerpen.

Tot deputaten naar Art. 7 en 8 worden benoemd of herbenoemd:

a. voor kerkvisitatoren N. W. afl.: D. D. W. Bouwman en G. Sijbesma primi, sec. R. Mid-
delveld en voor Z. O. afl.: D. D. J. Kooi en F. Rispens, sec. F. H. Boersma;

b. tot regeling der vacature beurten D. D. G. Boekenooien en J. Veenstra;

c. voor toelichting op de oefenaars: Ds. J. Kooi, en onderl. Beerdia;

d. voor hulpbehoevende kerken: Ds. W. T. Nijenhuis en onderl. Tamminga;

e. tot approbatie van attesten: D. D. J. Kooi, F. Rispens en onderl. Nauta;

f. voor het bijeenroepen van buitengewone vergaderingen: D. D. Boekenooien en Veenstra;

g. voor hulpbehoevende kerken en inwendige zending in Friesland: Ds. J. D. v. d. Munnik;

h. voor examina: D. D. J. D. v. d. Munnik en W. T. Nijenhuis;

i. voor de kas voor hulpbehoevende studenten: Ds. J. Veenstra sec. Ds. G. Boekenooien;

j. voor hulpbehoevende krankzinnigen: Br. Bruggen;

k. tot actuarius: Ds. K. Doornbos;

l. tot quaestor: onderl. Bruggen;

m. tot quaestor art. 10: onderl. Bruggen;

n. in zake de Theol. School: Ds. R. Mid-
delveld;

o. inzake de Theol. faculteit: Ds. Th. A. Blegma.

Rondvraag naar Art. 41: D. K. O.

De kerk van Leeuwarden komt met de vraag, onder welke kerk de leden, die in het dorp Goutum wonen, kerkelijk moeten gerekend worden. De classis besluit na gehoorde toelichting deze leden te verwijzen naar de kerk van Wirdum, terwijl inmiddels de notulen der classis over deze grensregeling zullen worden nagezien.

De kerk van Leeuwarden brengt nog tot kennis van de classis, dat de gezondheidstoestand van haar leeraar Ds. J. P. Visser nog zeer ongunstig is. De classis draagt den scriba op, aan Ds. Visser namens de classis een kort, hartelijk, deelnemend schrijven te richten.

De kerk van Bozum wordt aangewezen als de roepende kerk voor de e.k. vergadering.

Namens de classis,
F. H. BOERSMA, Scriba.

Kort verslag van de Provinciale Synode van Gelderland, gehouden op Woensdag 10 Juni 1903, in de Noordkerk te Apeldoorn.

Om 11 uur wordt de vergadering geopend door Ds. A. Boekenooien, dienaar van de kerk van Apeldoorn, die zingen laat Ps. 119: 1, 9, voorgaat in gebed, en Ps. 84 leest; waarna door hem een kort woord wordt gesproken om de afgevaardigden te verwelkomen. De credentiebrieven worden nagezien door Ds. Meijer van Zaltbommel en Ds. Warmenhoven van Harderwijk. Tegenwoordig zijn uit de verschillende Classen alle afgevaardigden, waaronder enkele secundus. Het Moderamen wordt vastgesteld als volgt: gekozen wordt tot praeses Ds. J. C. van Schelven van Dieren; tot assessor Ds. J. Kok van Nijmegen; tot scriba Ds. A. Boekenooien van Apeldoorn. Nadat het moderamen zitting genomen heeft, spreekt de voorzitter kort de vergadering toe en gaat aanstonds over tot de behandeling van de agenda. Als adviserend lid wordt tot de Synode genomen Ds. S. J. Vogelara, dienaar van de kerk van Apeldoorn. Gelezen wordt een schriftelijk rapport van Ds. Hoekstra als archivarius van de Prov. Synode, waarna Ds. J. C. van Schelven rapporteert na mens deputaten ad examina. Beide rapporten geven geen aanleiding tot debat. Als adviserende leden worden verder tot de Synode genomen Ds. J. N. Lindeboom van Zutphen, curator van de Theol. School; Dr. G. Keizer van Tiel, als scriba van de vorige Prov. Synode, en Ds. C. L. F. van Schelven van Wageningen, deputaat voor de kerken in Westphalen. Ds. Lindeboom brengt rapport uit aangaande de Theol. School. Ds. van Schelven van Wageningen rapporteert aangaande den kerkelijken toestand in de Rijn provincie en Westphalen. Om half 1 wordt pauze gehouden. De morgenvergadering wordt gesloten door Ds. J. Kok met dankzegging. Om half 3 wordt de vergadering heropend met het zingen van Ps. 134: 1, 2, waarna Ds. Renting van Winterswijk voorgaat in gebed. Door Dr. G. Keizer worden als de notulen gelezen van de vorige Prov. Synode en door de vergadering onveranderd goedgekeurd. Benoemd worden commissie's om de onderscheidene kasboeken

na te zien. Rapport wordt uitgebracht door Ds. Lindeboom namens deputaten voor Art. 19 D. K. O., naar aanleiding van welk rapport eenig debat ontstaat over de vraag, wie tot onder steuning moeten worden opgeroepen, zij, die reeds student in de theologie zijn, of ook die nog geheel met hunne studie moeten beginnen. De beslissing over die vraag wordt uitgesteld tot de volgende Prov. Synode, wanneer nader onderzoek aangaande de bedoeling van Art. 19 D. K. O. zal zijn ingesteld. Ds. Koffijberg brengt rapport uit van den staat der Generale kas voor hulpbehoevende kerken, waarna Ds. Notten de middagzitting met dankzegging sluit. Na heropening der vergadering rapporteert Br. H. W. van Veenen aangaande den staat van de Prov. kas ten behoeve van emer. pred. enz. in de provincie Gelderland. B. H. Ormel rapporteert als quaestor der Prov. Synode. De benoemde commissie's tot nasien der kasboeken deelen mede, dat alle zaken in goede orde zijn bevonden. Alsnu wordt de vraag van de classis Tiel behandeld: Wat kan de Prov. Synode doen, om het daartoe te leiden, dat niet enkele maar alle classen in Gelderland met de kerk van Utrecht medewerken in zake de zending? — Na breedvoerig debat wordt het volgende voorstel aangenomen van Ds. Kok: „De Prov. Synode adviseert de verschillende classen, zich te conformeren aan het besluit der classis Arnhem, luidende: „de classis oordeelt, dat het meer in overeenstemming met 't beginsel, dat een plaatselijk kerk zendt, zal zijn, wanneer de classen door hare afgevaardigden de kerk van Utrecht adviseerend bijstaan.

Voorts kunnen de kerken dezer classis zich niet verbinden tot vermeerdering van de toe gezegde bijdragen, die van uitbreiding van den arbeid het gevolg zou zijn. Maar de kerken der classis zijn bereid, zoolang Ds. Adriane miss pred. van Utrecht is, de kerk van Utrecht met de toegezegde bijdragen te steunen.” — Op de vraag van Tiel: „om langs den kerkelijken weg pogingen aan te wenden, om verdere vermeer dering van collecten tegen te gaan,” wordt ge antwoordd, dat de Prov. Synode op dat verzoek, zoo in 't algemeen gesteld, niet kan ingaan. Op de vraag van Zutphen om steun voor het aanstellen van een colporteur bijbellezer, antwoordt de Synode, dat zij voor het denkbeeld sympathie gevoelt, maar nog verder, niet meer kan. Tot curator der Theol. School wordt benoemd Ds. H. Hoekstra van Arnhem, primus, en herbenoemd Ds. J. N. Lindeboom, secundus. Tot deputaten ad examina worden herbenoemd: Ds. J. C. van Schelven, J. W. A. Notten, J. N. Lindeboom, J. Meijer. In plaats van Dr. H. Bouwman wordt aangewezen Ds. F. Warmen hoven van Harderwijk. Tot deputaten voor Art. 19 D. K. O. worden herbenoemd Ds. J. N. Lindeboom, J. C. van Schelven, J. Kok, J. Meijer. In plaats van Ds. H. Kuik wordt ge steld Ds. J. Vesseur van Elburg. Tot deputaten voor hulpbehoevende kerken in de provincie worden gekozen: Ds. Koffijberg en Dr. G. Keizer, secundus. Tot penningmeester voor de prov. kas ten behoeve van emer. pred. enz. in de provincie wordt herkozen Br. H. W. van Veenen, te Dieren. Tot quaestor der Prov. Synode wordt herkozen Br. H. Ormel. Als zijn secundus wordt aangewezen Br. C. J. de Bordes te Velp. Tot archivarius herkozen Ds. H. Hoek stra. De volgende Prov. Synode zal D. V. ge houden worden op den tweeden Woensdag in de maand Juni 1904. De Synode besluit, dat de classis Arnhem zelf de roepende kerk zal aanwijzen, en dat voortaan door de saamroepende kerk een agendum zal worden toege zonden aan alle primi en secundus afgevaar digden. Hierna worden de finantieele aanvragen behandeld. Besloten wordt toe te zeggen, wat het vorige jaar aan de kerken is uitbetaald, en wat meer inkomt procentgewijze om te slaan en te verdeelen. Nog enkele finantieele aange legenheden worden geregeld. De Voorzitter spreekt een woord van dank tot de vergade ring. De Assessor dankt Ds. van Schelven voor zijne uitnemende leiding. De Voorzitter Ds. J. C. van Schelven sluit de vergadering met dank zegging.

Op last der Synode voornoemd.

Ds. A. BOEKENOOIEN,
Scriba.

Prov. Synode van Overijsel gehou den te Deventer 10 Juni 1903.

De vergadering is samengesteld uit de diena ren des Woords: P. J. Jongbloed, L. M. A. Scheps, P. A. Veenhuizen, L. A. Snijde, J. van Henten, J. Schoemaker, G. Elzenga, J. Hessels, C. W. E. Ploos van Amstel, en de onderlingen: B. Huicrede, H. Slettenaar, H. Sondorp, H. Waterink, J. Breeman, T. Vischer, B. van Bruggen, D. J. v. d. Vegte, J. Noback.

Het moderamen bestaat uit de volgende broe ders: Ds. Scheps, praeses, Ds. Hessels, assessor; Ds. Elzenga, scriba.

Voorlezing wordt gedaan van enkele gedeelten uit de notulen der vorige vergadering.

Rapport van de deputaten voor de hulpe behoevende kerken. Opbrengst der collecten f 408.37. Elk der hulpbehoevende kerken ont ving f 85.

Rapport van de depp. voor de zaken der emer. pred., enz. De som die de prov. Overijsel op bracht, bedroeg f 2804.50. Uit de generale kas werd ontvragen netto f 1645.50. Tengevolge der emeritaatsverklaring van Ds. G. Binnemeijer van Enter moet deze laatste som verhoogd wor den, gelijk ook de prov. subsidie met f 200 zal moeten vermeerderd worden.

Rapport van de depp. voor de examina en de emeritaatsverklaring. Zij woonden eenmaal de class. verg. van Zwolle bij, toen cand. M. Elzinga peremitoir geëxamineerd werd, en twee maal die van Deventer met het oog op de emeritaatsverklaring van Ds. G. Binnemeijer.

Rapport van depp. voor den prov. zendings dag. Dit verslag heeft in sommige bladen ge staan. De verg., te Ommen gehouden, was ook dit jaar goed bezocht en gezegend.

Rapport van depp. voor de opleiding tot den dienst des Woords. Ongeveer f 700 wordt jaarlijks door de kerken voor dit doel geëcolleceerd en uitgegeven. — In het vertrek der alumni van de Theol. Sch. naar de Vr. Univ. berust de Synode (Instructie Art. 15), al wordt het afgekeurd dat zij het advies niet inwonnen van de depp. ad hoc. — Een paar voorstellen tot aanvulling van de bestaande Instructie voor gen. deputa ten, wat de bepaling van de plaats der studie betreft, wordt gesteld in handen van depp. ad hoc, ter fine van advies op de volgende prov. Synode. — Van het batig saldo wordt een gra tificatie toegestaan voor één jaar aan een hulp behoevende broeder, die al vrij ver met zijne studie gevorderd is.

Rapport van den deputaat curator der Theol. School. De lotgevallen dezer inrichting werden kortelijk vermeld en verdere bloei haar toe gebeden.

Een gedrukt rapport inzake de zending op Soemba geeft aanleiding tot breedvoerige bespre king. Een aanvraag tot machtiging der depp. om

een derden zendingspost op Somba te creëren onder de eigenlijke Soembanezen met het oog op de mogelijke uitstrooming van br. D. K. Wielenga, wordt toegestaan wat deze Synode betreft.

In plaats van de kerk van Zwolle, die voor de eer bedankt om Ds. Bruijn en eventuele opvolgers te beroepen en uit te zenden, zal daartoe de kerk van Kampen namens de prov. Synode uitgenoodigd worden.

Rekening en verantwoording van den prov. quaestor. Dit jaar werd f 875 uitgegeven.

Aan de kerken van Oost, Lelmeveld en Avereest wordt wederom steun toegezegt uit de prov. kas voor hulpebe. kerken, met dien verstande, dat aan Avereest een praec van f 50 zal worden gegeven ter onderhouding van een dienaar des Woords, en het overige onder de drie genoemde kerken gelijkmatig zal worden verdeeld.

Er zal een poging beproefd worden om het agendum der prov. Synode tijdig ter kennis van de class. vergaderingen te brengen. Te dien einde wordt het volgende besloten: de roepende kerk moet in het laatst van Maart de voorstellen der classen ontvangen, en in het begin van Apr. het (voorloopige) agendum aan de classen toegezenden, opdat deze de daarop voorkomende zaken kun nen bespreken. Later moet dan een supplement aan het bovengenoemde agendum worden toegevoegd, wanneer de laatste class. vergaderingen vóór de prov. Syn. zullen gehouden zijn. Ook kunnen deze class. vergaderingen elkaander nog toezending doen van nieuwe voorstellen of za ken, n.l. de eerstgehouden aan de later ge houdene.

Het verzoek van Ds. E. Th. Ploos van Amstel, rustend predikant te Amsterdam, wordt wederom toegestaan.

Een doopsquaestie, door den kerkeraad van Luten ter tafel gebracht, die bezwaar heeft tegen een te sachte afkeuring van de classis Ommen, inzake een paar gevallen van doopsbediening, wordt gesteld in handen van een commissie van twee predikanten en één onderling. Zij zullen de zaak nauwkeurig onderzoeken en ter volgende prov. Synode daarvan rapporteren.

De volgende deputaten worden gecontinueerd. Als prov. quaestor Ds. C. W. E. Ploos van Am stel—als prov. archivarius Ds. L. M. A. Scheps—als depp. v. de hulpebe. kerken DD. J. Hessels, Dr. C. C. Schot, L. M. A. Scheps — voor de zaken der Em. pred. enz. dezelfde — voor examina en emeritaatsverklaring DD. J. Gideonse, J. Hessels, Dr. C. C. Schot, L. M. A. Scheps, J. J. Westerbeek van Eerten — voor den Zen dingsdag DD. J. van Henten, J. Hessels, L. M. A. Scheps, J. J. Westerbeek van Eerten en onderling H. J. Kolkert — voor de opleiding t. d. dienst des Woords DD. J. Hessels, Dr. C. C. Schot, L. M. A. Scheps, J. Gideonse, Dr. J. Hania en W. de Jong — als Deputaat Curator Ds. J. Hessels, sec. Dr. J. Hania — voor de zending op Soemba DD. W. de Jong en C. W. E. Ploos van Amstel.

Deputaten voor de arrestatie der Notulen: DD. L. M. A. Scheps, J. Hessels, G. Elzenga, C. W. E. Ploos van Amstel en onderling D. J. v. d. Vegte.

De e.k. Prov. Synode zal D. V. saamgeroe pen worden op den tweeden Donderdag in Juni, door een der Kerken uit de Classis Ommen.

G. ELZENGA, scriba.

Binnenland.

Aan
Hare Majesteit de Koningin.

Geeft met verschuldigd eerbied te kennen de Bond tegen vaccinedwang. (goedgekeurd bij Kon. Besluit van 19 October 1883, No. 32), dat hij met groote ingenuïteit heeft kennis genomen van het wetsvoorstel tot wijziging van art. 17 der wet van 4 Dec. 1873; dat de rechtvaardigheid evenwel eischt, dat ook aan ouders, die hun kinderen niet op een bijzondere school willen zenden, de gelegenheid gegeven worde vrijstelling van art. 17, 1° te erlangen;

dat dit te meer klem, doordien er ook ouders zijn, die wel hun kinderen naar de bijzondere school willen, maar niet kunnen zenden, om dat in de plaats hunner inwonning geen bijzon dere school is of kan worden opgericht; redenen, waarom hij tot Uwe Majesteit het eerbiedig verzoek richt, het daaraan te willen lenen, dat ook ouders, die hun kinderen niet op een bijzondere school willen of kunnen zenden, de gelegenheid ontvangen, dit te doen zonder dat zij het in art. 17, 1° gevraagde be wijs behoeven over te leggen.

Hetwelk doende enz.

Het Bestuur van den Bond
tegen den Vaccinedwang.

Vereeniging tot Christelijke Verzorging
van Zenuwlijders in Nederland.

De arbeid dezer Vereeniging is dusverre zeer voorspoedig geweest, hoewel haar een zware slag trof in het overlijden van een harer op richters, den vorigen Minister van Koloniën Hr. Mr. T. A. J. van Asch van Wijck.

Haar voorbereidende werkzaamheden gaan vlug voort. Haar agent, de heer W. Sluiter te Rijswijk, arbeidt voorspoedig. Haar reeds niet klein, telental lidental is steeds klimmende.

Haar Bestuur bestaat thans uit de heeren: Ds. J. W. A. Notten te Velp voors., C. W. Graaf van Limburg Stirum te Arnhem peningsm., Ds. A. van Andel te Heerenveen secr., E. A. Keuchenius te Scheveningen, Ds. J. H. Feringa te Zaandam, F. Gunnink Bm. te Kampen, P. Roodhuyzen te Zeist, Mr. H. I. H. baron van Boetselaar te de Bilt, Mr. J. van Giffen te Heerenveen, en Dr. S. R. Hermannides (tevens Geneesheer Directeur) te Zeist.

Opgericht op verzoek van de Vereeniging tot Christelijke Verzorging van Krankzinnigen en Zenuwlijders, die afzag van de verzorging van Zenuwlijders om zich uitsluitend aan haar wel bekende stichtingen te wijden, staat de Vereeniging waarvoor dit artikelje handelt, wel op denzelfden grondslag en tot de genoemde in welwillende verhouding maar is zij overigens daarvan geheel en al onafhankelijk. Haar doel — de verzorging van Zenuwlijders — is dan ook iets geheel anders; en in haar statuten wordt de opname van krankzinnigen nadrukkelijk ver boden.

Het is algemeen bekend, dat het aantal zenuwlijders in de laatste jaren is toegenomen en thans bijzonder groot is, dat de gelegenheden tot verpleging niet die toename geen gelijken trek hebben gehouden, dat vooral bij vele ge vallen van zenuwlijders gezinsverpleging beide voor de patienten en voor de gezinnen zeer schadelijk zou werken (hoe veel anders ook vaak voor gezinsverpleging te zeggen valt), dat vooral voor zenuwlijders uit meer eenvoudige kringen onvoldoende gelegenheid bestaat, en

dat (voor alle standen) in menig geval aan Christelijke verzorging van zenuwlijders groot gebrek bestaat. Redenen te over voor het op treden der Vereeniging. Haar terrein is dan ook zoo gekozen, dat groote uitbreiding moge lijk is en menig paviljoen kan worden bijge bouwd zonder dat aan park of bosch tekort gedaan wordt.

De eerste leening der Vereeniging van f 250.000.— is met weinig moeite in korten tijd geplaatst.

Haar Sanatorium ligt te Zeist in de onmid delijke nabijheid van den straatweg naar Utrecht en ruim een half uur met den paardentram vandaar. Het is een dennenbosch van meer dan zestig Hectaren, doorsneden door wandel paden, en grenzende aan prachtige landgoederen, ontegenzeggelijk een der schoonste en gezond ste terreinen in Nederland. De gebouwen, waarmede de Vereeniging wil beginnen, zijn nagenoeg gereed: Een Centraalgebouw, drie villa's, een dokterswoning, een badhuis, en een keukengebouw (de laatste twee door gesloten corridors met het Centraalgebouw verbonden.) Het hoofdgebouw bevat gelijkvloers twee ruime zalen, waarvan de ene tot eet en de andere tot conversatiezaal is ingericht. Voorts bevinden zich hier de vertrekken voor den geneeskun digen en administratieve dienst. Twee villa's der eerste klasse (ieder voor zeven patienten en met twee salons) zijn door een wandel glerij, die tegen Noorden en Oostenwinden beschut, verbonden met het Hoofdgebouw. De eerste verdieping van het Hoofdgebouw, waarop vele kamers met balcons, die een schoon uit zicht verleen, is hoofdzakelijk bestemd voor de patienten der tweede klasse. Hier is plaats voor zestien patienten. Op de tweede verdie ping bevindt zich voorloopig de derde klasse mannen; hier kunnen negen patienten verpleegd worden. Ook deze verdieping heeft aan alle kanten een schoon uitzicht. Voor 10 vrouwe lijke patienten der derde klasse is een afzon derlijke villa met prachtig uitzicht.

Beschermvrouwe van het Sanatorium is H. M. de Koningin-Moeder. Er is reden om te ver wachten, dat H. M. de opening met hare tegen woordigheid zal vereeren. De opening zal ge schieden in het begin van Juli. Den dag daarna begint de opname van patienten. Reeds nu zijn er verschillende aanvragen om plaatsing.

De volgende benoemeningen kunnen op heden worden medegedeeld:

Geneesheer-directeur: Dr. S. R. Hermannides uit Geldermalsen, die na jarenlange praxis in het binnenland zich bovendien een jaar heeft geëfend in Berlijn en Weenen.

Hoofdverpleegsters: De dames Moeshardt uit Hilversum, van Dommelle uit Utrecht en de Leeuw uit Doetinchem.

Verpleegsters: De dames J. W. Koer en R. Koer uit Assen, C. A. H. Telkamp uit Hille gom, P. van der Sluijs uit Enkhuizen, en G. Harmse uit Zaandam.

Verplegers: de heeren Van Houten uit Zeist en Roos uit Loosdunnen.

Particulier secretaresse van den geneesheer-directeur: Jonkvrouwe B. van de Pol te Zeist.

Huismeesters apothekeres: Mej. C. J. Sorber uit Geldermalsen.

Boekhouder: de heer J. van den Berg uit Wormerveer.

De voorwaarden van opnemng en verpleging der patienten zijn de volgende:

Art. I. Het Sanatorium, geheel ingericht naar de eischen des tijds, bestaande uit meerdere paviljoens, is bestemd tot behandeling en verpleging van Zenuwlijders van beide seksen.

Krankzinnigen worden niet opgenomen.

Ter opnemng verveoeg men zich (schriftelijk of in persoon) bij den geneesheer-directeur.

Art. II. Het Sanatorium bevat drie klassen, waarvan de derde is gesplitst in twee afdee lingen.

In de eerste klasse heeft ieder verpleegde een eigen slaapkamer, Kamer, meubeleering, bediening en voeding beantwoorden aan die van personen uit den eersten stand.

Indien de beschikbare ruimte het toelaat en er van de zijde van den geneesheer-directeur geen bezwaren tegen bestaan, kan een tweede kamer worden verkregen.

Een eigen verpleger of verpleegster kan wor den toegestaan, indien de geneesheer-directeur dit in het belang van den patient wenschelijk acht. Deze verpleger of verpleegster staat onder directie van den geneesheer-directeur.

In de tweede klasse heeft ieder verpleegde een eigen slaapkamer, en komen kamer, meubeleering, bediening en voeding overeen met die van personen uit den derden burgerstand.

In de derde klasse (afd. A) heeft ieder verpleegde een eigen slaapkamer en komen kamer, meubeleering, bediening en voeding overeen met die van personen uit den gezeten burger stand.

In de derde klasse (afdeeling B) worden ge meenschappelijke slaapkamers voor hoogstens vier personen gebruikt, met goede verzorging en degelijke eenvoudige spijzen.

Alle klassen hebben recht op vrij gebruik van tuin en bosch, dat eene uitgestrektheid heeft van meer dan 60 H. A.

Art. III. Iedere verpleegde moet in het bezit zijn van de noodige kleedingsstukken. Van ondekkelederen moeten minstens vier stuks medegebracht worden. Elk kleedingsstuk moet behoorlijk gemerkt zijn.

Art. IV. Bezoecken aan verpleegden mogen in het Sanatorium plaats hebben op de daar voor vastgestelde dagen en uren, met toestem ming van den geneesheer-directeur.

Art. V. Het Bestuur is bevoegd verpleegden, die zich onbehoorlijk gedragen, uit het Sanatorium te verwijderen. Dit zal echter niet ge schieden dan in overleg met de naaste familie leden.

Art. VI. Noch het verpleegpersoneel noch het andere personeel van het Sanatorium mag van de patienten enig geschenk aannemen.

Wie achenking wenschte te doen, doe zulks aan het Sanatorium.

Art. VII. De voldoening der verpleegde gelden geschiedt bij vooruitbetaling telkens van een maand. Wanneer de verpleegde binnen de maand vertrekt, geschiedt geen terugbetaling van het resterende, tenzij het Bestuur in een bijzonder geval hiertoe mocht besluiten.

De betalingen worden berekend als volgt:

Eerste klasse: f 9 per dag en hooger (naar gelang der kamer).

Derde klasse A: f 2 per dag.

Derde klasse B: f 1 per dag.

Art. VIII. Het gebruik van wijn is in het tarief niet begrepen, wel dat van versterkende middelen boven de gewone voeding, indien de geneesheer dit wenschelijk acht. Evenzoo is bij alle klassen in het verpleeggeld begrepen:

a. Geneeskundige Consultation.

b. Verzorging door het verpleegpersoneel.

c. Geneesmiddelen. (Verbandmiddelen en chirurgische apparaten, indien deze noodig mochten zijn, worden afzonderlijk in rekening gebracht.)

d. Baden en douches.
e. Massage.
f. Electriche behandeling.
g. Leiding bij den door den geneesheer voorgeschreven arbeid of ontspanning.
h. Bewassing.

Namens de Vereeniging:
J. H. FERINGA.

Zaandam, 8 Juni 1903.

Buitenland.

Duitschland. Nawerking van den invloed van Jean de Labadie in Oost-Friesland.

In de *Reformierte Kirchenzeitung* vonden wij een belangrijk artikel over den schroom, die in Oost-Friesland gevonden wordt om tot het Avondmaal te naderen. De heer Coper uit Emden schrijft dit toe aan de omstandigheid, dat in Oost-Friesland de invloed van Jean de Labadie zich krachtig deed gelden. Nadat Jean de Labadie uit de Roomsche tot de Oud-Roomsche kerk en later tot de